EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 7.6.2022
COM(2022) 256 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Sextonde årsrapporten 2021 om genomförandet av unionsbiståndet enligt rådets förordning (EG) nr 389/2006 av den 27 februari 2006 om införande av en stödordning för att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Sextonde årsrapporten 2021 om genomförandet av unionsbiståndet enligt rådets förordning (EG) nr 389/2006 av den 27 februari 2006 om införande av en stödordning för att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen

1. INLEDNING

Rådets förordning (EG) nr 389/2006[1] (stödförordningen) utgör grunden för stödet till den turkcypriotiska befolkningsgruppen. Enligt denna ska kommissionen varje år överlämna en rapport till rådet och Europaparlamentet.

2. PROGRAMPLANERING AV STÖDET

Mellan 2006 och utgången av 2021 avsattes 623 miljoner euro för åtgärder inom ramen för stödförordningen. I december 2021 anslogs 30,7 miljoner[2] euro för det årliga handlingsprogrammet för 2021. Den fleråriga budgetramen för 2021–2027 har gett programmet långsiktighet genom att tillhandahålla en stabil, årlig finansiering. Stödprogrammet är dock en övergångsåtgärd av undantagskaraktär, och syftar till att förbereda och vid behov underlätta en fullständig tillämpning av gemenskapens regelverk i de områden av Republiken Cypern där Republiken Cyperns regering inte utövar den faktiska kontrollen, när Cypernfrågan har lösts. Både i stödförordningen och i rådets förordning (EU, Euratom) nr 2020/2093[3] om den fleråriga budgetramen har det föreskrivits att stödet ska revideras om en återförening uppnås.

3. GENOMFÖRANDEMEKANISMER

Programmet genomförs i de delar av Republiken Cypern där den cypriotiska regeringen inte utövar den faktiska kontrollen och där tillämpningen av EU:s regelverk tillfälligt har skjutits upp i enlighet med protokoll 10 till anslutningsfördraget. Stödet genomförs genom direkt och indirekt förvaltning.

Kommissionen är verksam i ett unikt politiskt, rättsligt och diplomatiskt sammanhang. Att sådant stöd ges innebär inte erkännande av någon annan offentlig myndighet i områdena än Republiken Cyperns regering. Det krävs särskilda åtgärder för att genomföra programmet på ett sätt som samtidigt respekterar principerna för en sund ekonomisk förvaltning. För EU-finansierade stödprogram fastställs i normala fall den rättsliga ramen för utveckling av biståndet i överenskommelser med mottagarlandets regering. När det gäller stödet till den turkcypriotiska befolkningsgruppen kan inga sådana överenskommelser göras. Att hantera och minska de risker detta medför ingår i kommissionens ansvar. Åtgärder har vidtagits för bland annat intensiv övervakning av kontrakt och tillhandahållande av stöd till mottagarna, reviderade betalningsvillkor

[1] Rådets förordning (EG) nr 389/2006 av den 27 februari 2006 om införande av en stödordning för att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen och om ändring av förordning (EG) nr 2667/2000 om Europeiska byrån för återuppbyggnad (EUT L 65, 7.3.2006, s. 5).

[2] Commission Implementing Decision of 13.12.2021 on adopting an Action Programme for the Turkish Cypriot community for the year 2021 (C(2021) 8905) (inte översatt till svenska).

[3] Rådets förordning (EU, Euratom) nr 2020/2093 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen för 2021–2027 (EUT L 433I, 22.12.2020, s. 11).

och försiktig användning av bankgarantier. Stödet består av en betydande andel bidrag, vilket kräver resursintensiv förvaltning.

För att säkerställa effekten måste den turkcypriotiska befolkningsgruppen engageras fullt ut i förberedelserna för införandet av EU:s regelverk så att uppskjutandet av detta i enlighet med protokoll 10 kan upphävas efter en lösning.

Programgruppen använder sig av stödkontoret för EU-program i de områden som inte står under Nicosias faktiska kontroll. Kommissionens representation på Cypern anordnar dessutom möten, seminarier och presskonferenser samt kommunicerar med den cypriotiska allmänheten på hela ön, bland annat om stödprogrammet. Informationskontoret EU Info-Point, som finansieras genom stödprogrammet, genomför därtill ett stort antal kommunikations- och synlighetsåtgärder, informerar om EU:s politik, prioriteringar och åtgärder till stöd för den turkcypriotiska befolkningsgruppen samt främjar den europeiska kulturen.

4. GENOMFÖRANDET UNDER RAPPORTERINGSPERIODEN

4.1. Allmän översikt

Kommissionen fortsätter att genomföra stödförordningen med det övergripande målet att stödja en återförening. För den händelse att en övergripande lösning på Cypernproblemet nås skall rådet, på grundval av ett förslag från kommissionen, enhälligt fatta beslut om nödvändiga anpassningar av denna förordning.

Åtgärderna under 2021 omfattade en fortsättning på ett antal etablerade och framgångsrika projekt, t.ex. EU-stipendier och förtroendeskapande åtgärder i form av stöd till tekniska kommittén för kulturarvsfrågor och kommittén för saknade personer. En särskild mekanism fortsatte att finansiera de två befolkningsgruppernas gemensamma tekniska kommittéer.

Stöd i form av bidrag är fortfarande en viktig del av programmet. Stödet till viktiga ekonomiska sektorer som förberedelse inför en lösning ökades genom projekt inriktade på utveckling av den privata sektorn, landsbygdsområden och mänskliga resurser. Arbetet med att märkbart förbättra situationen på områdena utrotning av djursjukdomar och livsmedelssäkerhet fortsatte.

I april 2021 antog kommissionen två rättsakter: Förordning (EU) 2021/591 om införande av Halloumi/Hellim i registret över skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar (SUB) and beslut (EU) 2021/586 som möjliggör handel med Halloumi/Hellim över den gröna linjen så snart turkcypriotiska producenter har anpassat sina produktionsstandarder till EU:s standarder för djurhälsa och livsmedelssäkerhet. Sedan den 1 oktober 2021 får endast Halloumi/Hellim som framställts på Cypern i enlighet det traditionella receptet släppas ut på EU-marknaden under detta namn. En rad stödåtgärder har inrättats till följd av detta för att bidra till genomförandet av SUB-paketet för Halloumi/Hellim i den turkcypriotiska befolkningsgruppen.

Det finns fortfarande stora brister i stödmottagarnas förmåga att genomföra EU:s regelverk efter en övergripande lösning. Den turkcypriotiska befolkningsgruppen fortsatte emellertid att göra stora framsteg på ett antal områden och fick en bättre förståelse för de utmaningar som finns.

Ett kvarstående problem har varit anläggandet av avloppsnätet i Famagusta. Kontraktet för detta projekt avslutades av kommissionen i december 2013. Tvisten med den före

detta uppdragstagaren har gått vidare till ett skiljedomsförfarande som fortfarande pågår. Samtidigt har ett kontrakt om saneringsåtgärder tecknats och arbetet påbörjats.

Covid-19-pandemin har försvårat genomförandet av stödprogrammet. Kommissionen såg till att programmet gav resultat trots omständigheterna och vidtog mildrande åtgärder för att säkerställa att projekten kunde fortgå utan besvär. Ett krispaket möjliggjorde tillhandahållandet av de mest brådskande medicinska förnödenheterna, ekonomiskt stöd till mikroföretag och små och medelstora företag samt expertrådgivning till den turkcypriotiska befolkningsgruppen.

I slutet av året pågick 191 kontrakt inom stödprogrammet.

4.2. Framstegen med att uppnå de olika målen

Stödprogrammets övergripande mål är att underlätta Cyperns återförening genom att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen. Särskild tonvikt läggs på öns ekonomiska integration, bättre kontakter mellan de båda befolkningsgrupperna och med EU samt förberedelser inför införandet av EU:s regelverk.

Nedan beskrivs insatserna under 2021 för vart och ett av de mål som har fastställts i stödförordningen.

4.2.1. Mål 1: Utveckla och omstrukturera infrastrukturen

FN:s utvecklingsprogram (UNDP) fortsatte att genomföra det lokala infrastrukturinstrumentet genom fortgående bidragsavtal som ingåtts med kommissionen på unionens vägnar till ett värde av 23,4 miljoner euro. Genom instrumentet ges stöd till förberedelser och genomförande av relevanta lokala infrastrukturinvesteringar. Utöver 13 omfattande projekt med stöd från det lokala infrastrukturinstrumentet inträffade under 2021 även en optimerad tredje ansökningsomgång för lokalsamhällena. Denna resulterade i att ytterligare fyra projekt lades till i instrumentets projektförteckning. Under 2021 påbörjades bygget av Kormakitis samarbetscentrum, och avtal om utformning och byggnation undertecknades för en utbyggnad av avloppsreningsverket i Mórfou.

På vattenområdet slutfördes anläggandet av den nya Nicosia-delen av avloppsstammen i november 2021. Projektet omfattade anläggandet av 13 km avloppsledningar för transport av avloppsvatten från Nicosia till de båda befolkningsgruppernas gemensamma avloppsreningsverk i Nicosia, som även det var ett EU-finansierat projekt som slutfördes 2013. Projektet kommer att minska grundvattenföroreningarna och skydda de delade vattentillgångarna för hela ön.

Saneringsåtgärderna i avloppsnätet i Famagusta inleddes i juli 2021, när omständigheterna var de rätta för ett ändamålsenligt genomförande av kontraktet.

Trots covid-19-pandemin gjordes goda framsteg i fråga om de två ändrade byggentreprenadkontrakten om utökning av avfallsupplaget och en anläggning för avgasning av avfallsupplag, vilka nu omfattar investeringar till ett värde av över 4,5 miljoner euro. Ändringarna möjliggjorde en produktion av upp till 0,8 MW elkraft från förnybara energikällor (insamling, behandling och förbränning av deponigas). Den elkraft som produceras kan driva en hållbar behandling av avrinningsvattnet (lakvattnet) från avfallsupplaget vid den nyligen idrifttagna behandlingsanläggningen.

Stödmottagaren har tyvärr inte kunnat använda avfallsupplaget så som det ursprungligen var tänkt. Detta gäller även lakvattenreningsverket. Även om den togs i

drift under 2021 stängdes den sedermera ner och förblev outnyttjad i mer än tio månader. Detta har oundvikligen lett till att investeringen fått försämrad verkan. Kommissionen arbetar oavbrutet för att korrigera denna situation och få anläggningen i drift igen.

Genom tjänstekontraktet för kapacitetsuppbyggnad har principer för en cirkulär ekonomi införlivats i avfallshanteringen i lokalsamhällen. Arbete med att inrätta den första ideella producentansvarsorganisationen för förpackningsavfall har inletts och har nästan kunnat avslutas. Som en del av detta initiativ har användningen av slam från vattenreningsverket i Nicosia testats med goda resultat och sedan tagits i bruk av lokala jordbrukare.

I enlighet med den EU-finansierade planen för integrerad hantering av fast avfall ges bidrag till åtta lokalsamhällen för att de ska kunna förbättra sin infrastruktur för avfallshantering, och genomförandet är i sin slutfas.

Den lokala tekniska kapaciteten för miljökvalitetsövervakning förstärktes genom renovering av nätverket för övervakning av luftkvaliteten samt inrättandet av ett referenslaboratorium för luft- och bränslekvalitet. Nätverket för övervakning av luftkvaliteten sattes i full drift under 2021 och tillhandahåller nu mätvärden för fler föroreningar på ett större antal platser.

4.2.2. Mål 2: Främja social och ekonomisk utveckling

Stödprogrammet täckte fortsatt de behov som hälso- och sjukvårdssektorn identifierat som de mest akuta för att bekämpa covid-19-pandemin. Dessutom togs ett ekonomiskt krispaket fram värt 11 miljoner euro för att mildra pandemins socioekonomiska effekter.

Projektet för innovativt entreprenörskap och dialog, som genomförs tillsammans med Northern Ireland Cooperation Overseas (NI-CO), var det viktigaste verktyget för att hjälpa till att motverka pandemins ekonomiska konsekvenser. Totalt 7,2 miljoner euro har tilldelats bidragsprogrammet för att bevara och skapa arbetstillfällen, och 86 framgångsrika mikro- och småföretag kommer att finansieras till ett värde på högst 60 000 euro.

När det gäller landsbygdsutveckling förlängdes ett tekniskt biståndsprojekt för jordbruksrådgivningstjänster som kommer att fortgå fram till januari 2024. Dess syfte är att bistå turkcypriotiska jordbrukare i genomförandet av strategin för jordbruksrådgivningstjänster, vilket innefattar rådgivning, utbildning och kapacitetsuppbyggnad för lokala rådgivare.

Med syftet att stödja genomförandet av SUB-paketet för Halloumi/Hellim beviljades 2021 en viktig insats om livsmedelssäkerhet och krisberedskap till ett värde av 3,1 miljoner euro. Det tekniska biståndsprojektet försöker accelerera genomförandet av EU-anpassade standarder för läkemedelshygien och -säkerhet i den turkcypriotiska befolkningsgruppen och förbättra krisberedskapen inför eventuella djursjukdomar.

Inom ett projekt för tekniskt bistånd som syftar till att förbättra veterinärvårdens kapacitet att förebygga, kontrollera och utrota djursjukdomar slutfördes vidare en andra omfattande omgång med provtagning och testning av djur för prioriterade sjukdomar (brucellos och tuberkulos). Kommissionen tillhandahöll laboratorietester, veterinära förbrukningsvaror och tjänster för provtagning och testning av djur. Provtagningen omfattade över 6 100 hjordar och tester gjordes på över 427 000 djur (nötkreatur, får och getter) för att upptäcka infekterade djur och avlägsna dem från

gårdar. Till följd av detta håller förekomsten av brucellos i den turkcypriotiska befolkningsgruppen på att minska.

EU:s stöd bidrog även till ytterligare framsteg med att engagera privata veterinärer för provtagning och testning av djur. Dessutom levererades laboratorieutrustning till ett värde av närmare 500 000 euro för att hjälpa till att öka antalet tester som genomförs i livsmedels- och hälsolaboratorier och göra dessa mer tillförlitliga.

På utbildningsområdet tog man hjälp av ett tekniskt biståndsprojekt för förbättrat lärande för att utföra en lägesanalys vad gäller kontinuerlig yrkesutveckling samt en analys av användningen av informations- och kommunikationsteknik i den turkcypriotiska befolkningsgruppen. Kommissionen har fortsatt som långsiktigt mål att anpassa utbildningen av turkcypriotiska barn till bästa internationella praxis.

Projektet för att inrätta naturvetenskapliga laboratorier i grundskolor, till ett värde av 1,1 miljoner euro, har nu slutförts. Möbler och utrustning har levererats och installerats på 48 grundskolor. Även ett mobilt laboratorium (en specialutrustad buss) har levererats till stödmottagaren. Ett antal praktiska utbildningar organiserades för grundskollärare som ska att hålla lektioner i laboratorierna. Samtidigt lanserades en relaterad åtgärd för riktlinjer om en ändamålsenlig och hållbar användning av laboratorierna. Förberedelserna för att förse även gymnasieskolor med laboratorier fortsatte.

Projektet för utveckling av läroplaner för yrkesutbildning avbröts visserligen till viss del av covid-19-pandemin men fortsatte inom utvalda yrkesutbildningskategorier med målet att förbättra anställbarheten bland ungdomar. Stödmottagarna har vid upprepade tillfällen uttryckt sin tillfredsställelse med projektets insatser och bett att få det förlängt ytterligare två år.

Det ekonomiska övervakningsprogrammet under ledning av Världsbanken fortsatte att tillhandahålla en ingående analys, tekniskt bistånd och förslag till förbättringar. Programmet inriktades på makroekonomisk analys och hållbar utveckling, företagsklimat, handelsrelaterade effekter av en återförening, anställbarhet och kompetens med särskilt fokus på kvinnors ekonomiska egenmakt samt en djupgående analys av särskilda aspekter av jordbruksproduktionen.

På området statistik undertecknades två kontrakt under 2021 för att tillhandahålla IT-infrastruktur och tekniskt bistånd, med målet att förbättra genomförandet av affärsverksamheten och hanteringen av administrativa datakällor. Dessa projekt kompletteras av riktat bistånd via kommissionens byrå för tekniskt bistånd och informationsutbyte (Taiex) och Världsbanken. Projekten utgör en del av en mer omfattande EU-strategi för att förbättra framtagandet av statistik i den turkcypriotiska befolkningsgruppen.

4.2.3. Mål 3: Främja försoning, förtroendeskapande åtgärder och stöd till det civila samhället

Kommittén för saknade personer, som omfattas av stödprogrammet genom ett bidragsavtal med UNDP, fortsatte sitt fält- och laboratoriearbete. Av de totalt 2 002 saknade personerna hade kommittén fram till slutet av 2021 grävt upp kvarlevorna efter 1 184 personer, Av dessa har 1 023 identifierats genetiskt och återbördats till sina familjer. Pandemin och det extremt varma vädret saktade ner utgrävningsarbetet betydligt under 2021, vilket ledde till att medlemmarna i kommittén för saknade personer fortsatte genomförandet av sin strategi för utgrävning vid oförutsedda händelser.

I december 2021 skrevs ett nytt bidragsavtal på 2,6 miljoner euro under för att finansiera kommitténs verksamhet under 2022. Under 2006–2021 har EU bidragit med över 30 miljoner euro, vilket motsvarar 75 % av kommitténs totala finansiering under denna period.

Skydd av kulturarvet genom den gemensamma tekniska kommittén för kulturarvsfrågor var fortsatt en viktig del av de åtgärder som vidtagits för att främja försoning och skapa förtroende inom ramen för stödprogrammet. Under 2021 slutfördes 18 projekt. Kulturarvsprogrammet har mottagit EU-medel på totalt omkring 22 miljoner euro. Detta möjliggjorde att mer än 107 kulturminnesplatser runtom på ön bevarades, fick strukturellt stöd, fysiskt skydd eller återställdes.

Mekanismen för att stödja de gemensamma tekniska kommittéerna fortsatte att föra de två befolkningsgrupperna närmare varandra och att lösa problem som påverkar den cypriotiska befolkningens vardag. Trots pandemin genomfördes ett antal riktade insatser av kommittéerna för kultur, miljö, utbildning och hälsa.

Efter ett lyckat genomförande av ett gemensamt pilotstipendieprogram från United World Colleges (UWC) kunde tio turkcypriotiska och tio grekcypriotiska studenter genom ett nytt avtal påbörja International Baccalaureate-programmet i flera länder under 2021. Bland de åtgärder som genomfördes av UWC fanns även gemensamma insatser mellan befolkningsgrupperna för att engagera ungdomar samt korta kurser med målet att få ungdomarna att åstadkomma positiva förändringar i sina samhällen.

Stödet till det civila samhället fortsatte under 2021. Civic Space-projektet, som ger tekniskt bistånd till organisationer i det civila samhället, hjälpte fortsatt till med att bygga upp kapaciteten hos organisationer i det civila samhället, främja goda förhållanden för utveckling av civilsamhället och stimulera nätverkande och gemensamma åtgärder med grekcypriotiska och andra civilsamhällesorganisationer från EU. Civic Space komponent för aktivt medborgarskap, som går under namnet Grow Civic, har granskats och kommer att stödja rättighetsbaserade åtgärder från organisationer i det civila samhället samt aktivister.

Totalt elva nya bidrag, huvudsakligen för mindre gräsrotsorganisationer i det civila samhället, beviljades inom ramen för ”Civil Society in Action VII”. Merparten av projekten från den föregående ansökningsomgången och i ansökningsomgången för bekämpning av människohandel slutfördes med lyckat resultat under 2021. Genomförandet av övriga projekt är i sin slutfas. De stödmottagare som ansökte tillsammans med representanter från den andra befolkningsgruppen fortsatte att samarbeta med sina grekcypriotiska motparter.

I oktober 2021 började organisationen Human Rights Platform att genomföra sitt EU-finansierade direktstöd. Plattformen ska övervaka och rapportera om bekämpning av människohandel, flyktingars rättigheter, hbti-personers rättigheter, berörda parters deltagande, förhållanden vid frihetsberövande och frihet från tortyr. Den kommer även att stödja offer och stärka det civila samhällets kapacitet inom rättighetsbaserade frågor i allmänhet.

Som en del av bidragsprogrammet för lokalsamhällen byggdes i Nicosia ett skyddat boende för personer som fallit offer för våld i hemmet. Projektet bistod även med kunskapshöjande åtgärder och effektivisering av stödförfaranden i den turkcypriotiska befolkningsgruppen.

4.2.4. Mål 4: Närmande av den turkcypriotiska befolkningsgruppen till EU

British Council har haft i uppgift att hantera EU:s stipendieprogram sedan läsåret 2014–2015. Budgeten för den senaste ansökningsomgången innebar att 136 stipendier kunde finansieras för läsåret 2021–2022. Stipendierna utgör ett stöd till studerande som går första året på universitetet, till studerande på masters- och doktorsprogram samt till forskare och yrkesverksamma som vill förbättra sina språk- och yrkesfärdigheter i olika EU-länder.

Sedan 2007 har omkring 2 000 bidragsprogram beviljats för studier på över 100 utbildningsanstalter i EU. Mer än 100 universitet i 23 EU-länder deltar i programmet med utbildning till fler än 20 olika yrken. År 2022 kommer Goethe Institut att ersätta British Council som genomförandepartner. Ett avtal färdigställdes med Europeiska högskolan för stipendier för upp till tre turkcyprioter förutsatt att de uppfyller behörighetskraven.

EU Info-Point, som drivs av stödkontoret för EU-program tillsammans med Europeiska kommissionens representationskontor på Cypern, lyckades skapa stor synlighet för EU under 2021 genom insatser såväl på nätet som offline. Verksamheten omfattade över 20 EU-relaterade teman, däribland jämställdhet, könsrelaterat våld, hbti-personers rättigheter, rättigheter för personer med funktionsnedsättning, desinformation samt hälsa och säkerhet på arbetsplatsen. Den europeiska gröna given främjades genom webbinarier om hållbar energi, energieffektivitet, förebyggande av bränder, nollutsläpp, avfallshantering och förpackningsavfall.

EU Info-Point anordnade 32 evenemang, däribland en storskalig nätbaserad kampanj för Europadagen samt 79 återkommande evenemang som till exempel en rad onlinekonserter, information om nya europeiska språk samt konstverkstäder. Evenemangen lockade över 15 000 deltagare. En storskalig informationskampanj på temat ”en hälsosam livsstil för alla” inleddes och genomfördes. Slutligen skapades tolv nyhetsbrev och nio infografikbilder/publikationer, 471 informationsprodukter distribuerades och i lokala medier förekom 289 nyhetsartiklar och elva tv-inslag.

Trafiken på Abbilgis Facebook-sida visar att aktiviteterna är populära. Sidan fick över 2 000 nya följare under 2021, vilket innebär att det totala antalet följare sedan starten nu uppgår till 22 812.

4.2.5. Mål 5 och 6: Förbereda den turkcypriotiska befolkningsgruppen för genomförandet av EU:s regelverk

Kommissionens byrå för tekniskt bistånd och informationsutbyte (Taiex) används för att genomföra målen 5 och 6 i stödförordningen och hjälper därmed till att förbereda den turkcypriotiska befolkningsgruppen för genomförandet av EU:s regelverk, så att det kan börja tillämpas när en övergripande lösning på Cypernproblemet träder i kraft.

Stödet fortsatte under 2021 på tolv viktiga områden eller ”sektorer” i regelverket. Stödet från Taiex lyckades motsvara situationen på nätet, med ökat intresse för nästan alla sektorer. Sammanlagt anordnades 147 Taiex-evenemang 2021, en mycket kraftig ökning jämförd med de 49 evenemang som anordnades 2020. Utöver Taiex vanliga verksamhet gjordes ansträngningar för att utveckla en databas med alla rättsakter som utarbetats med stöd från Taiex och för att förbättra översättnings- och tolkningskvaliteten i den turkcypriotiska befolkningsgruppen.

Taiex hälso- och sjukvårdsexperter gav kontinuerligt stöd som en del av hanteringen av covid-19. Stödet inriktades på åtgärder för detektering och mildring, i huvudsak åtgärder inriktade på folkhälsan, en ändamålsenlig teststrategi samt vaccinationsplaner. Experterna hjälpte även till att utöka laboratoriekapaciteten och att

inrätta ett aviseringsnätverk för farmakovigilans i den turkcypriotiska befolkningsgruppen.

Taiex stöd för handel över gröna linjen (förordning (EG) nr 866/2004) fortsatte. De oberoende experter som på uppdrag av kommissionen tidigare hade gjort regelbundna inspektioner av potatis, honung och färsk fisk återupptog 2021 sitt arbete.

4.3. Finansiellt genomförande (kontraktering och betalningar)

4.3.1. Kontraktering

Kommissionen gjorde rättsliga åtaganden till ett värde av 30 miljoner euro under 2021. Det innebär att eftersläpningen i tilldelningen av medel nu har åtgärdats, med beaktande av mänskliga och finansiella begränsningar, bristande beredskap för det framtida införandet av EU:s regelverk och projektens hållbarhet.

4.3.2. Betalningar

Betalningarna under 2021 uppgick till 38 miljoner euro (41 miljoner euro 2020).

4.4. Övervakning

Kommissionen är direkt ansvarig för genomförandet av de flesta av projekten (direkt förvaltning). Den tillsyn som utövas av kommissionens personal är av mycket god kvalitet, med ständig kontakt med underleverantörer, kontrollbesök och möten på plats samt möten i styrkommittéer. Kommissionen fick fortsatt hjälp i sin övervakning av genomförandet av bidragsavtal genom tekniskt bistånd från gruppen för bidragsstöd. Gruppen hjälpte också stödmottagare med tillämpningen av EU:s regler för genomförande av bidragsavtal, inklusive för sekundär upphandling.

Kommissionen genomför också ett antal kontrakt genom indirekt förvaltning. Genomförandeorganen, såsom UNDP, British Council och NI-CO, rapporterar till kommissionen i enlighet med respektive ramavtal. Kommissionen deltar aktivt i den dagliga övervakningen av dessa åtgärder.

4.5. Revision och kontroller

Rekommendationerna om interna kontrollarrangemang i samband med offentlig upphandling, som utfärdades vid den senaste revisionen som gjordes av tjänsten för internrevision 2017, har genomförts till fullo.

4.6. Utvärdering

Projektet för resultatorienterad övervakning fortsatte att granska de utvalda åtgärderna och utarbetade de planerade utbildningarna om förbättrad intern övervakningskapacitet hos berörda parter. De rekommendationer som experterna inom projektet utfärdade om relevans, effektivitet, ändamålsenlighet och hållbarhet håller på att integreras både i de reviderade åtgärderna och i andra åtgärder.

Halvtidsutvärderingen av stödprogrammet slutfördes under 2021. Syftet med utvärderingen var att ge en övergripande, oberoende bedömning och att samla in bevis på de framsteg som gjorts för att uppfylla stödförordningens mål under perioden 2013–2018. I slutrapporten fastställdes att stödprogrammet kan anses vara mycket relevant och, med tanke på de speciella omständigheterna för den turkcypriotiska befolkningsgruppen, ett relativt lyckat initiativ, med ett betydande EU-mervärde.

4.7. Information, offentlighet och synlighet

Sammanlagt genomfördes 394 synlighets- och kommunikationsåtgärder 2021. Dessa ägde till största delen rum på nätet på grund av restriktionerna i samband med covid-19 Framsteg gjordes för de broschyrer om EU-stöd för hantering av covid-19 och om utvecklingen av den privata sektorn.

4.8. Samråd med Republiken Cyperns regering

Såväl fysiska som virtuella möten hölls med företrädare för den cypriotiska regeringen. Kommissionen fortsätter att förlita sig på samarbete med regeringen för att utreda äganderätter och underlätta arbetet i de två befolkningsgruppernas gemensamma tekniska kommittéer. Kommissionen håller regelbundna sammanträden med den ständiga representationen.

5. SLUTSATSER

Kommissionen fortsätter att ge stöd enligt stödförordningen för att underlätta Cyperns återförening genom att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen med hjälp av åtgärder i enlighet med de sex målen i stödförordningen. Under 2021 var stödet fortsatt inriktat på områden där det i framtiden kan uppstå särskilda problem när EU:s regelverk ska följas.

Resultaten av tidigare stöd och projektens mognadsgrad kommer fortgående att återspeglas i den framtida programplaneringen. Arbetet kommer även i fortsättningen att inriktas på att få ett större genomslag inom prioriterade områden genom färre men mer omfattande åtgärder.

Kommissionen är beredd att bidra med resurser, däribland inom ramen för stödprogrammet, för att vid behov stödja förhandlingarna om en lösning under FN:s överinseende.